

## ПАМ'ЯТКА

### ЩОДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИМУШУВАННЯ ДО ВСТУПУ В СТАТЕВИЙ ЗВ'ЯЗОК З ІНШОЮ ОСОБОЮ ЧИ ТВАРИНОЮ, З БЛИЗЬКИМИ РОДИЧАМИ ТА ЧЛЕНАМИ СІМ'Ї ПОТЕРПІЛОЇ, ТРУПОМ ТОЩО



**Кваліфікація:** стаття 438 Кримінального кодексу України.

Порушення законів та звичаїв війни

**Поняття:** під “примушуванням до вступу в статевий зв'язок з іншою особою чи твариною, з близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом тощо” слід розуміти здійснення протиправного впливу на потерпілу в умовах збройного конфлікту незалежно від її статі та віку, метою якого є примусити таку особу вступити в статевий зв'язок (вагінальний, оральний, анальний або інші форми сексуальної поведінки) з іншою особою чи твариною, з близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом тощо.

**Примітка!** Під словосполученням **“статевий зв'язок”** мається на увазі **не тільки вчинення статевого акту з проникненням у будь-який отвір тіла людини статевим органом, іншою частиною тіла людини (наприклад, пальцем) або іншим предметом, а й вчинення будь-яких інших дій сексуального характеру, що або мають сексуальний контекст, та/або мають принизливий характер за своєю природою, направлені на приниження та злам людської гідності з метою підкорення волі потерпілої особи.**

**Склад злочину примушування до вступу в статевий зв'язок з іншою особою чи твариною, з близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом тощо як форми сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом**

**Об'єкт:** мир та міжнародний правопорядок в контексті дотримання зобов'язань щодо забезпечення статевої недоторканності та гідності особи.

**Об'єктивна сторона:** діяння (дія або бездіяльність) у вигляді примушування особи без її добровільної згоди до вступу в статевий зв'язок з іншою особою чи твариною, близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом, яка може вчинятися у спосіб із застосуванням фізичної сили чи без застосування, може вчинятися вербально чи невербально, із застосуванням погроз або зброї тощо в умовах збройного конфлікту.

**Контекстуальний елемент:** дії мали місце в контексті міжнародного збройного конфлікту та були пов'язані з ним.

**Примус** може бути спричинений “страхом перед насильством, тиском, затриманням, психологічним пригніченням або зловживанням владою проти такої особи або осіб або іншої особи, або через використання обставин примусового характеру або нездатності такої особи чи осіб дати добровільну згоду”. Потерпіла особа може бути примушена до вступу в статевий зв'язок з іншою особою чи твариною, близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом тощо шляхом погроз, залякування, вимагання та інших форм примусу, які ґрунтуються на страху чи відчаї. Встановлення факту примусу виключає необхідність доводити добровільність надання згоди потерпілою. Відповідно для доведення примушування до вступу в статевий зв'язок з іншою особою чи твариною, близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом як форми сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, достатньо довести наявність примусу.

**Суб'єкт:** загальний/спеціальний.

**Суб'єктивна сторона:** умисел (прямий). Суб'єкт злочину знав про фактичні обставини, які зумовлювали наявність збройного конфлікту; суб'єкт злочину усвідомлював фактичні обставини тяжкості злочину та мав намір спричинити шкоду потерпілій, принизити або налякати її.

**Злочин вважається закінченим з моменту** початку вчинення діянь (дії або бездіяльності), які містять будь-які ознаки примушування/характеризуються як примушування до вступу в статевий зв'язок з іншою особою чи твариною, з близькими родичами та членами сім'ї потерпілої, трупом тощо.